

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 22 januari 2019, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

---

Aanwezig zijn:

- J.F. Koen, voorzitter;
- R.J.A. Beerepoot, mevrouw mr. M.M. Bellekom-Vogels, R. Bloemendaal, ir. I.J.J. Borm, ir. B. Boon, mevrouw D.C. van Deursen-van Gool, L.N.M. van Doeveren MSc, drs. R. Everard, mevrouw drs. M.W. Gout-van Sinderen, mevrouw B.D.A. Hagen, drs. H.J.M. Hendrickx, L.W. Koetsier, B.G.J. Menken (vanaf 19.59 uur), H.W. Mulder, mevrouw G.C. Mulder-Jense, J.G.C. van Noort, B.G. Paulides, ing. P. Ronke, ing. A.J.L. van Sloten, mevrouw drs. W.M. Weekhout, leden van de raad;
- mevrouw C. Klaver-Bouman, mevrouw drs. A.J.M. de Ridder, drs. H.G. Schokker, C.J.M.W. Wassenaar, mevrouw mr. I. Zweerts de Jong, wethouders;
- mevrouw drs. G. de Schipper-Tinga, raadsgriffier;
Verhinderd: F.G. Weyn, lid van de raad

---

1. Opening vergadering

De **voorzitter**: Goedenavond dames en heren, geachte raadsleden, geachte wethouders. Er is publiek, maar zeer bescheiden in omvang vandaag. Voor iedereen die er toch zit, buitengewoon hartelijk welkom. We hebben een bericht van verhinderd van de heer Weyn. De heer Menken zit nog ergens in die 2300 kilometer, die hoop ik voor hem al iets minder is. Hij komt uit Duitsland, ik heb begrepen dat er in het oosten van het land files staan en misschien is hij er morgen weer. U ziet kleine verschillen in de opstelling van deze zaal, de kathedraal aan die kant staat iets schuiner omdat de wethouderstafel iets meer in de vergaderkamer staat. Als het goed is, zijn de camera's nu opnieuw ingesteld en ik hoop ook met de goede naam en partij, zodat iedereen op een goede manier in beeld komt. Dat hoop ik vooral voor de kijkers thuis, hier kunnen we elkaar ook wel gewoon in de ogen kijken. Verder heb ik geen mededelingen bij de opening van de vergadering.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Ik stel voor de vergadering af te doen volgens de agenda die voorligt. Ik wijs u erop dat er twee moties vreemd aan de orde van de dag zijn aangekondigd door de heer Van Sloten van de fractie van GroenLinks. Die zijn geagendeerd onder agendapunt 10. Kunt u ermee instemmen dat we de agenda verder zo volgen? Dat gaan we dan doen.

3. Spreekrecht

3.a Vrij inspreken

3.b Over agendapunten

De **voorzitter**: Er heeft zich één spreker aangemeld, met name over agendapunt 8, de Routekaart Lokale Energie Strategie. Dat is voor ons zeker geen onbekende, het is de heer Zopfi, de directeur van de Wassenaarsche Bouwstichting. Mijnheer Zopfi, aan u het woord. U mag dit doen naast de wethouder Wonen, beter kan bijna niet. U hebt maximaal vijf minuten, maar u kent de spelregels van deze raad al heel lang. Gaat uw gang.

De heer **Zopfi**: Ik zal enig tempo maken. Op voorhand dank dat ik hier mag inspreken. Beide corporaties hebben een brief naar de raad gestuurd en daarvan hebben de raadsleden al kennis kunnen nemen. Mijn betoog is een beetje die brief. Ik wil me overigens verontschuldigen, ik moet na afloop van dit inspreken direct naar huis omdat ik nog een belangrijke privéverplichting heb, maar ik kijk het debat vanavond op het internet nog wel even na. De beide Wassenaarse corporaties hebben kennisgenomen van de Routekaart en de discussie daarover en hebben een aanleiding gevonden om een brief aan het college en de raad te sturen. Landelijk worden de corporaties gezien als een belangrijke trekker en de startmotor voor de energietransitie. We vonden dat we in Wassenaar toch een beetje een voetnoot zijn en daar wilden we wel iets over zeggen. De corporaties hebben heel wat gedaan in de afgelopen periode, ze kunnen ook wat meer doen en willen graag in een wat breder verband aan dat debat en aan het werk meedoen dan alleen in het kader van de prestatieafspraken die we met de wethouder Volkshuisvesting maken. De corporaties zijn belangrijk vanwege de omvang van de woningvoorraad, de mogelijkheden voor een grootschalige aanpak en hun kennis en investeringskracht. Willibrordus, ik spreek ook namens mijn collega, en de Wassenaarsche Bouwstichting bezitten een kwart van de woningen en we zijn al jaren met energiebesparende maatregelen bezig, op dit moment vooral met het isoleren van de

schil, het aanpassen van installaties en PV-panelen. We hebben samen 800 woningen aangepakt en we gaan er de komende vier jaar samen nog ongeveer 900 aanpakken. De maatregelen die we hebben uitgevoerd hebben gemiddeld geleid tot een vermindering van het gasverbruik van 35% en daarmee zijn de corporaties op dit moment goed voor een kwart van de totale besparing op gas voor wonen in Wassenaar, terwijl het aandeel kleine woning maar 14% is. Dat illustreert aan de ene kant hoeveel wij doen en aan de andere kant ook wat voor opgave het dorp nog heeft of eigenlijk welke kansen er liggen als het gaat om wonen. Daarop willen we met dit verhaal ook een beetje inspelen. We hebben ook een eerste verkenning uitgevoerd van waar wij staan; hoe gaat het nu met onze plannen, wat betekent dat. Dat is in het kader van de landelijke routekaart van Aedes en we halen in 2021 gemiddeld label B en in 2030 label A. Met de aanpak die we hebben gekozen, dat zijn geen nul-op-de-meterwoningen omdat die in het bestaand bezit erg duur zijn, maar isoleren, installaties aanpakken en PV-cellen, halen wij in 2050 een reductie van circa 65%. De resterende 35% kunnen wij niet in de woningen realiseren en daarbij moeten we het hebben over alternatieve vormen van energieopwekking of warmtelevering. Daarbij hebben we de gemeente nodig. De ambitie van de gemeente is groot en soms twijfelen we wel of het haalbaar is, wij hebben al gezegd dat 2050 voor ons best een traject is dat goed haalbaar lijkt, maar hier is de ambitie 2040. De plannen zijn dus wat breed en misschien nog wat vaag. De kern van waarom we de brief hebben gestuurd, is dat wij in 2019 en 2020 beleid moeten maken over hoe we het gaan aanpakken en dat wij het beleid zoals het er nu ligt nog iets te vaag vinden, maar we willen in ieder geval samen aan de slag gaan. We kunnen er lang over palaveren, maar we moeten nu wel meters maken omdat we er anders niet komen. De corporaties staan in ieder geval in de startblokken om dat te doen. We zijn toe aan de volgende stappen, zoals we dat ook in de brief hebben geformuleerd. We hebben twee stappen gezet, althans we zijn bezig en we zijn aan twee stappen toe. Eén stap is dat de Wassenaarsche Bouwstichting nog in 2019 maatregelen aan de woningen in Kerkehout wil nemen, verder isoleren en zonnepanelen, en we hebben gekeken of Kerkehout kan aansluiten op de regionale warmtenetwerken. Mariahoeve is door de provincie als kansrijk aangemerkt en wij gaan nu kijken of we daarmee ook in Kerkehout iets kunnen. Dat is niet alleen voor de woningen van de corporaties, maar natuurlijk ook voor de andere woningen die daar staan en daarop moeten we nu wel actie ondernemen. We rekenen daarbij op steun van de gemeente om dat samen met ons te gaan doen. Het tweede wat wij willen is Wassenaar-Noord, zo'n beetje alles ten noorden van de Van Zuylen. De corporaties hebben daar veel bezit en er zijn grote ambities. Wij gaan daar een paar honderd woningen aanpakken en de Willibrordus ook. Wij kunnen een bepaald niveau van besparing bereiken, maar niet alles en we willen in die wijk aan de slag met alternatieven, ook met lokale warmtenetten en we willen ook bekijken hoe we dat kunnen oppakken samen met de particuliere voorraad die daar is en met de bedrijven daar zijn gevestigd. Dat is eigenlijk de opgave waarmee we, in de zin van het maken van de plannen en het inventariseren, in 2019 echt serieus aan de slag willen want we hebben dat gewoon nodig willen we onze eigen doelstelling die voorlopig nog op 2050 ligt, maar zeker de gemeentelijke doelstelling om in 2040 CO₂-neutraal te zijn te kunnen halen.

De **voorzitter**: Uw vijf minuten zijn nu wel zo ongeveer om.

De heer **Zopfi**: Ik was eigenlijk ook aan de slotzin toe. Ik hoop dat de raad vanavond doorpakt met het beleid en dat wij in ieder geval als corporaties samen met de gemeente daar verder invulling aan willen geven, zodat we aan het eind van 2019 kunnen constateren dat we nu echt samen op weg zijn om een CO₂-neutraal Wassenaar te gaan bereiken in 2040 of in 2050, maar dat is aan u.

De **voorzitter**: Dank voor uw inbreng en succes of wat het ook moge zijn met wat u verder gaat doen. U hoort van ons en wij van u. Dat is de afdoening van onze sprekers, u hoort van ons.

4. Notulen raadsvergadering 18 december 2018

De **voorzitter**: De notulen. De notulen van 18 december liggen voor. Ik heb begrepen dat de heer Paulides graag een opmerking wil maken met betrekking tot agendapunt 9 dat toen aan de orde is geweest.

De heer **Paulides**: Ja dank voorzitter. Het gaat over de notulen van de laatste raadsvergadering, die van 18 december. Op instigatie van raadslid Van Doeveren werd bijna aan het einde van de vergadering gevraagd om te besluiten van agendapunt 9 een hamerstuk te maken. Dat werd vervolgens door de voorzitter aan de raad gevraagd en daar werd mee ingestemd, waarna het agendapunt als hamerstuk kon worden afgehandeld. De voorzitter hamerde het besluit af om er een hamerstuk van te maken. Aanpassingen van de agenda behoren aan het begin van de vergadering bij de agendavaststelling plaats te vinden. Het was weliswaar een pragmatische oplossing, maar het Reglement van Orde voor werkzaamheden van de raad kun je niet naar

believen gebruiken of negeren want dan gaan zaken verkeerd en dat is hier gebeurd. Nadat ik later nog eens over de gang van zaken heb nagedacht, kwam ik tot de conclusie dat geen rechtsgeldige intrekking van de oude verordening heeft plaatsvonden en evenzo geen rechtsgeldig besluit is genomen over de nieuwe verordening. Indien u de agenda aan het begin van de raadsvergadering had vastgesteld, was de procedure anders verlopen. Dan had u, aangekomen bij agendapunt 9, alle afzonderlijke besluiten ter stemming gebracht en afzonderlijk afgehamerd. Nu is er slechts met algemene stemmen mee ingestemd om het agendapunt als hamerstuk te behandelen, maar de behandeling van de hamerstukken zijn achterwege gebleven. Ik weet bijna het antwoord van voorzitter wel: 'Het is correct verlopen'. Dan denk ik: als dat zo is, kunnen we alle agendapunten wel op deze manier gaan afhameren. Vanavond hebben we punt 6 waaronder drie besluiten liggen. Dat is één keer hameren en dan zijn we klaar, maar de vraag is: wil de gemeente op deze manier het risico lopen dat alle stukken die op basis van deze verordening de deur uitgaan voor bezwaar en beroep vatbaar zijn? Welk risico loopt de gemeente dat de declaraties die in 2019 de deur uit gaan niet of niet geheel op wettelijke basis gebaseerd zijn. Wat zijn de mogelijke financiële gevolgen, is nu een wijziging van de begroting nodig of moet er in een extra voorziening voor oninbare vorderingen worden voorzien? Ik wil graag een reactie van de voorzitter van de raad met betrekking tot de procedure en een reactie van de wethouder van Financiën met betrekking tot de mogelijke financiële gevolgen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank voor uw opmerking. Ik heb verder geen anderen gezien die iets over de notulen willen zeggen. Ik heb zelf ook nog even, omdat ik inderdaad aan u heb gevraagd wat uw inhoudelijke opmerking zou zijn, naar het verslag van de vorige vergadering gekeken. Daar heb ik zelf, u kunt dat in het verslag nalezen, gevraagd of het als hamerstuk kon worden behandeld en toen heb ik daarna ook direct gevraagd of er desondanks mensen onder u zijn, raadsleden, die daarover iets willen mededelen. Toen niemand aangaf daar iets over te willen zeggen, heb ik geconstateerd, niet zozeer dat het een hamerstuk is, maar dat het inhoudelijk voor iedereen een hamerstuk is en we daarmee impliciet, op het moment dat we dat besluit nemen, alle onderliggende besluiten ook als hamerstuk hebben afgedaan. Dat is zoals ik het heb gedaan en ervaren. Overigens zitten er bij heel veel andere raadsbesluiten, of het nu een hamerstuk of een bespreekstuk is, een aantal deelbesluiten en die worden nooit afzonderlijk afgehamerd, maar in een keer. Op het moment dat je instemt met het voorstel als zodanig, neem je daarmee alle besluiten die daaronder vallen en volgens mij kan ik niet anders dan constateren, en ik heb gelukkig daar ook nog even met de griffier over gesproken die mijn juridisch geweten in dit opzicht is, dat er gewoon een rechtsgeldig besluit is genomen. Dat is mijn antwoord. Ik weet niet of de wethouder van Financiën daar iets over wil zeggen. Hij heeft daar geen commentaar over, maar ik heb zelf het gevoel dat we dat gewoon keurig hebben gedaan.

5. Lijst ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de lijst met ingekomen stukken. U hebt er kennis van genomen. Mijnheer Bloemendaal van D66 wil daar graag een opmerking bij maken. Kunt u ook zeggen over welk stuk dat gaat?

De heer **Bloemendaal**: Dat is de brief die zojuist is aangehaald is door de inspreker. Die staat op de lijst en die zou ik graag willen toevoegen aan het agendapunt over de Routekaart.

De **voorzitter**: Akkoord. Dan is dat in ieder geval formeel een ingekomen stuk en we gaan ervan uit dat in het kader van het agendapunt dat straks komt ook die discussie dan wordt meegenomen. Dat meenemen bedoel ik niet als een dooddoener, maar dat begrijpt u denk ik wel.

6. Hamerstukken

- a. Rekenkamerrapport 'Onderhoud en vervanging rioleringen'**
- b. Zienswijze op begrotingswijziging Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV) 2019**
- c. Afronding evaluatie Rekenkamercommissie en wijziging verordening en samenwerkingsovereenkomst WVOLV**
- d. Wijziging van de Verordening commissie Bezwaarschriften**

De **voorzitter**: Dan gaan we toch naar een aantal hamerstukken. Ik zal ze wel afzonderlijk in stemming brengen, maar niet de onderliggende deelbesluiten. Als eerste het Rekenkamerrapport 'Onderhoud en vervanging rioleringen'. Dan de zienswijze op begrotingswijziging Werkorganisatie Duivenvoorde. Dan de afronding evaluatie Rekenkamercommissie en wijziging verordening en samenwerkingsovereenkomst WVOLV, ik hoop dat u weet waar dat voor staat, en dan de wijziging van de Verordening commissie Bezwaarschriften. Aldus vastgesteld.

7. Beeldkwaliteitsplan centrum Wassenaar

7.a Voorgenomen amendement

De **voorzitter**: Dan zijn we toe aan een aantal besprekingsstukken. Als eerste het beeldkwaliteitsplan voor het centrum van deze mooie gemeente. Wie mag ik daarover als eerste het woord geven voordat ik daarna het woord geef aan de wethouder die dat met veel enthousiasme gaat verdedigen? Mijnheer Van Sloten van GroenLinks.

De heer **Van Sloten**: Ja, dank voorzitter. We hebben hierover in de commissievergadering uitgebreid gesproken, ik wil het daarom niet al te lang maken en de hele discussie niet overdoen. Wat mij uit de discussie is bijgebleven is dat er een aantal opmerkingen is gemaakt over de noodzaak om dit te doen. Dat is mij bijgebleven, dat heb ik niet uit de stukken kunnen halen en daarom heb ik een amendement gemaakt om die noodzaak en in ieder geval de bereidheid van de gemeente nadrukkelijker in het raadsvoorstel te zetten. Het amendement luidt, iedereen heeft het al een week in zijn bezit, dat we voor het einde van 2019 als raad een besluit nemen over de toekomst, dus dat zal een uitwerking krijgen, een inrichtingsplan. Het staat ook in de stukken, maar daar staat niet echt een einddatum bij. Er is vandaag weer een stuk bijgekomen met wat ik als een intentie lees als we een besluit nemen, dan zijn we er gewoon zeker van dat het gaat gebeuren. We zijn nergens zeker van, maar dan hebben we iets meer zekerheid, laat ik het dan zo zeggen. Daarnaast is er in het coalitieakkoord een bedrag van € 600.000,00 gereserveerd voor investeringen in het centrum en het Stadhoudersplein. Dat is een mooi bedrag en mijn amendement ziet erop dat we als gemeente zeggen: we leggen gewoon € 500.000,00 op tafel voor het centrum, dan weten de ondernemers in het centrum ook dat het de gemeente menens is en dat het niet blijft bij mooie plannen. Dat geld is toegezegd, dus ik zie niet in waarom we dat hier niet al op tafel kunnen leggen. Volgens mij is dat ook een teken naar andere subsidieverlenende partijen om te zien dat het de gemeente inderdaad echt menens is, dat we dit echt graag willen en dat we iets willen doen, maar dat onze portemonnee ook niet onuitputtelijk is en dat dit gewoon een reëel bedrag is dat we de komende jaren kunnen besteden. Dus dat we niet weer fantastische plaatjes krijgen met hele mooie vergezichten en we er uiteindelijk maar weinig van gaan doen. Als we dat bedrag nu al duidelijk maken, kan dat ook worden meegenomen in die plannen en dan hebben we een plan waaraan we zeker dit bedrag gaan uitgeven. Daarnaast de opdracht aan het college om de raad te betrekken bij experimenten of testen bij het veranderen van de verkeerscirculatie in het centrum, dat lijkt ook een hele goede. Er had al een besluit moeten worden genomen over eenrichtingsverkeer in de Johan de Wittstraat, maar dat is weer uitgesteld. Dit is gewoon een oproep om daarmee zo snel mogelijk te gaan beginnen en dat we daarmee in ieder geval een verschil kunnen maken. Dat is eigenlijk het amendement. Het is meer een verduidelijking en meer de noodzaak aangeven van de echte urgentie die dit heeft want van een ondernemer in het centrum heb ik gehoord dat we ten dode zijn opgeschreven als we het niet doen. De wethouder zelf was ook vrij dramatisch over de toekomst als wij dit niet doen. Laten we het dan ook daadwerkelijk doen. Dus ik dien hem hierbij in. Hij is medeondertekend door de PvdA.

De **voorzitter**: Dank. Het is wel mooi dat de centrummanager net binnenkomt, interessant. Ik begrijp dat de heer Van Noort... U hebt net samen met de heer Van Sloten al een amendement ingediend, maar u gaat er toch nog iets aan toevoegen. Dat is heel erg mooi.

De heer **Van Noort**: Ik kan ook heel kort zijn voorzitter, maar ik wil wel even zeggen dat het college uiteindelijk toch een hartstikke mooi stuk naar de raad heeft gestuurd waar we heel erg blij mee zijn. Wij sluiten ons wel aan bij de woorden van de heer Van Sloten dat we in ieder geval wel moeten proberen om het levendig te houden en de dingen ook werkelijk gaan uitvoeren. Het is natuurlijk geen stuk dat in 2020 is uitgevoerd, het is een heel lang traject. Ik neem aan dat we samen met de ondernemers heel ver zullen komen. Interessant, autovrij maken, autoluw maken van het centrum. Dat is iets wat wij al jarenlang bepleiten en dat wil ik nog even extra uitlichten, maar verder complimenten voor het ingeleverde stuk.

De **voorzitter**: Dank. Zijn er nog andere fracties die hierover het woord willen voeren? Ja, de heer Hendrickx van Hart voor Wassenaar.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, wij kunnen er kort over zijn. Er wordt € 25.000,00 gevraagd voor de verdere uitwerking. Wij vinden dat er pogingen moeten worden ondernomen om het centrum te verbeteren. Waar wij wat last mee hebben, is de relatie die wordt gelegd tussen wat je gaat doen en de behoefte die daaraan is. De doelstellingen zijn duidelijk, maar welke logische redenering zit eraan dat je daadwerkelijk ook gaat bereiken wat je wilt bereiken wanneer je die bedragen gaat investeren. Nogmaals, we kunnen achter die € 25.000,00 staan, maar we willen,

wanneer het over die € 600.000,00 gaat toch duidelijk een strakkere relatie zien tussen die investering van die € 600.000,00 enerzijds en het resultaat dat je daadwerkelijk gaat bereiken, behalve alle goede bedoelingen die we in de stukken hebben gelezen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar wethouder Klaver.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Voor u ligt het besluit over het beeldkwaliteitsplan. In de commissie is er veel en uitgebreid over gesproken en het was fijn te horen dat er zoveel positieve reacties waren. Natuurlijk ook een kritische noot, vooral de kritische noot met betrekking tot de verkeerssituatie die we zouden moeten gaan behandelen. Ik heb u daarbij de toezegging gedaan dat we echt draagvlak zoeken om hier tot een goede invulling te komen en dat u daar als raad bij betrokken raakt, maar het beeldkwaliteitsplan is samengesteld door de gemeente, de ondernemers, de pandeigenaren en heeft echt wel al wat teweeggebracht zonder dat we nog een uitwerkingsprogramma voor ons hebben liggen. Het is een visiedocument, er is al enthousiasme, er zijn al pandeigenaren op zoek naar 'Hoe ga ik mijn pand nu renoveren om hieraan te voldoen'. Ik denk dat we met zijn allen iets moois hebben neergezet en dat we nu met z'n allen hier ook weer uitwerking aan moeten geven. U kunt in iBabs een achtergrondinformatiesheet vinden waarop we proberen aan te geven dat eigenlijk vanaf 1 februari a.s. een heleboel mensen in de startblokken staan om te werken aan het uitwerkingsprogramma, maar dat maakt het amendement met het tweede punt dat is aangedragen als beslispunt – om het college opdracht te geven voor eind 2019 een inrichtingsplan voor te leggen – moeilijk want een inrichtingsplan gaat daadwerkelijk over wat we gaan doen met de stenen en hoe we dat gaan inrichten en daarvoor hebben we echt meer tijd nodig. We gaan heel hard aan het werk met het uitwerkingsprogramma en bij de Kadernota kunt u al de eerste voorstellen ontvangen, maar ik denk dat we iets meer tijd voor het inrichtingsplan moeten nemen. Met betrekking tot het derde beslispunt in het amendement over het toedelen van de gelden die al in het coalitieakkoord zijn aangegeven. Het is eigenlijk al bekend dat dit in ieder geval is wat wij als college als opdracht hebben meegekregen, om hiermee aan het werk te gaan en de voorstellen die ook tot u komen, zullen rond dit bedrag zijn. Het laatste beslispunt, dat heb ik u al toegezegd, is dat u betrokken raakt, ook bij de experimenten voor de Van Hogendorpstraat en dat we niet over één nacht ijs zullen gaan. Ik ben reuzeblij, en met mij het hele college en alle mensen die hard hebben meegewerkt aan het beeldkwaliteitsplan, dat u zo enthousiast reageert en dat u hopelijk het vertrouwen geeft om met een snelle, goede, weldoordachte en breedgedragen uitwerkingsprogramma tot u te komen.

De **voorzitter**: Dank. Ik kijk even naar de indieners van het amendement omdat de wethouder het tweede punt, het eerste van het amendement, maar onder 2, niet kan overnemen en of er een brug is te slaan tussen de aanhanger van Jesse en mevrouw Klaver.

De heer **Van Sloten**: De aanhanger van Jesse en ik dacht dat we het beschaafd gingen houden vandaag. Ik kies een partij en niet een persoon, laat ik het daarbij houden. Laten we het even houden bij het punt waar we het over hebben. Straks gaan we het over klimaat en duurzaamheid hebben en dan hebben we het er vast nog een keer over. Ik vind het mooi dat de wethouder half toezegt en het toch half niet overneemt. Als we nu beginnen, hebben we elf maanden om een inrichtingsplan te maken en dat lijkt mij of zich voldoende, zeker als we dan uitgaan van € 500.000,00. In het stuk dat erbij zit, staat dat we gaan uitvoeren vanaf het vierde kwartaal. Dan lijkt het me dat je toch een inrichtingsplan kunt hebben liggen. Het lijkt me mooie ambitie om daar gewoon eens vaart mee te maken. De langetermijnagenda van de raad is vrij leeg, dus laten we dit er nu gewoon wel op zetten omdat we echt aan de slag moeten en de noodzaak gewoon groot is. Laten we het dan gewoon doen. Die € 500.000,00 is inderdaad al toegezegd, dus laten we dat ook gewoon opnemen. Het is het probleem niet om het helemaal te doen en het betrekken van de raad is al toegezegd. Prima, dan schrappen we die, maar ik zie ook de noodzaak niet om hem daadwerkelijk te schappen als het toch gaat gebeuren, dan kunnen we hem net zo goed laten staan. De urgentie van dit vraagstuk is groot en ik vind het wel jammer dat maar drie partijen de moeite nemen om hier iets over te zeggen. Ik hoor graag van de wethouder of ze het amendement definitief afraadt of dat ze graag een voorstel doet om het amendement aan te passen want dat heb ik niet helemaal begrepen.

Tweede termijn

De **voorzitter**: Dank. Ik ga eerst kijken of in de tweede termijn andere fracties nog aanvullingen hebben of een opmerking willen maken na de oproep van de heer Van Sloten over het politieke debat, zo heb ik het opgevat. Helaas mijnheer Van Sloten, ik zie geen vingers. Dan ga ik naar mevrouw Klaver, de wethouder.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Van Sloten, ik hoop dat het misschien een andere interpretatie van de woorden is, maar het uitvoeringsprogramma gaat echt over de verschillende projecten die moeten worden behandeld en waar we aan moeten werken in het beeldkwaliteitsplan. Het inrichtingsplan is daarvan een onderdeel, maar voor het inrichtingsplan moeten we echt ook nog wel een ingenieursbureau of wat andere mensen inhuren en dat is echt wel ingewikkeld. Ik kan u gewoon niet toezeggen dat dit klaar is voor eind 2019 en ik ontraad u daarom dit hierin te houden.

De **voorzitter**: Ik zou nog even blijven staan wethouder als u wilt want u krijgt een interruptie.

De heer **Van Sloten**: Mooi dat we het wel eens zijn over die andere punten. Wat is dan wel een realistische einddatum? Als die een paar maanden later moet, prima, dan zetten we hem een paar maanden later. Ik wil er gewoon geen openeindediscussie van maken want dan krijgen we weer een fantastisch plan. Het Haventerrein was een fantastisch plan, het was in september 2018 klaar en we hebben er nog steeds niet over besloten en dit is wel een beetje het probleem in deze raad. Ik wil gewoon dat wij er een einddatum opzetten, zodat er ook gewoon druk op staat.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Klaver**: Ja, ik vind het altijd een beetje het mes op de keel. Ik denk dat iedereen enorm zijn best gaat doen. We hebben hier heel veel mensen bij nodig en als ik u nu een toezegging doe en ik het niet kan waarmaken, vind ik dat vervelender dan dat ik zeg dat ik enorm mijn best ga doen om dit zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen. Ik realiseer me ook dat het heel erg jammer zou zijn als wij niet verder komen met uitvoering en we komen uiteindelijk aan een soort onderuitputting van deze investering die we willen doen. Dat is niet wat ik in ieder geval als verantwoordelijk wethouder nastreef.

De **voorzitter**: U mag het nog een keer proberen, maar dat is dan ook wel de laatste keer.

De heer **Van Sloten**: De laatste keer. Ik vind het heel bijzonder. Je start een traject en dan weet je ongeveer wanneer de einddatum is, maar u zegt nu: eigenlijk weet ik het helemaal niet en dat vind ik een beetje jammer. Is het dan zomer 2020, dan hebben we bijna anderhalf jaar de tijd. Er moet toch wel een plan te maken zijn. Zo'n gekkigheid is het ook weer allemaal niet.

De **voorzitter**: Dat was de laatste poging.

Wethouder **Klaver**: Ik zou zelf ook graag de zomer van 2020 willen halen.

Amendement Beeldkwaliteitsplan Ingediend door GroenLinks en de PvdA

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 22 januari 2019;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Beeldkwaliteitsplan als volgt:
aan het besluit wordt toegevoegd:

2. het college opdracht te geven op om voor eind 2019 een inrichtingsplan voor het centrum ter besluitvorming aan de raad aan te bieden;
3. het college opdracht te geven in het inrichtingsplan een uitwerking op te nemen om de komende drie jaar tenminste € 500.000,00 te investeren in het centrum en dit bedrag ook op te nemen in de Kadernota;
4. het college opdracht te geven de raad zo snel mogelijk te betrekken bij het testen of veranderen van de verkeerscirculatie in het centrum."

De **voorzitter**: U hebt een toezegging. Dank wethouder. Daarmee is de beraadslaging over dit agendapunt teneinde en gaan we over tot stemming. We beginnen met de stemming over het amendement, waarin onder het kopje 2 aan het besluit wordt toegevoegd: '2. Het college opdracht te geven om voor zomer 2020 een inrichtingsplan...' en de rest van het amendement blijft in stand. Ik mag aannemen dat u het in goed overleg met uw mede-indiener hebt gewijzigd. U mag best even schorsen, maar ik geloof niet dat dit nodig is. Wenst iemand een stemverklaring over dit amendement? Dat is de heer Ronke.

De heer **Ronke**: Ja voorzitter dank. Namens mevrouw Van Deursen en mezelf. Wij onthouden ons van stemming in verband met eventuele belangenverstrengeling en dat geldt ook voor het stemmen over het geheel.

De **voorzitter**: Dank. Anderen nog een stemverklaring? Mijnheer Paulides wil een stemverklaring afleggen.

De heer **Paulides**: Eigenlijk geen verklaring, maar iemand die aanwezig is in de raadzaal moet aan de stemming deelnemen en als hij niet wil deelnemen, mag hij niet in de zaal zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Ronke wil nog iets mededelen.

De heer **Ronke**: Dat is natuurlijk geen enkel probleem. Wij verlaten de zaal, als we maar weer worden geroepen als we naar binnen mogen.

De **voorzitter**: We roepen u alleen als u voor de rest ook allemaal koffie meeneemt. Dan gaan we over tot stemming. Ik ga heel langzaam, koffie meenemen alstublieft. Wie is voor het ingediende amendement van GroenLinks en de PvdA? Dat zijn de fracties van de PvdA, GroenLinks, DLW en de Fractie Hagen. Voor de zorgvuldigheid: er zijn 4 tegen. Even tellen wie er allemaal tegen is. Wie is tegen het amendement? De fractie van Lokaal Wassenaar, de VVD, de fractie Mulder, het CDA, Hart voor Wassenaar en D66. Daarmee is het amendement verworpen. Dan gaan we over tot stemming over het Beeldkwaliteitsplan Centrum Wassenaar. Kunt u daarmee instemmen? Graag uw vingers. Ik zie dat u allen kunt instemmen op mevrouw Gout na. Dank. Dan is dat plan aangenomen en met de toezegging die de heer Van Sloten heeft gekregen van de moeder van Jesse dat zeer voorspoedig aan dit plan gaat worden gewerkt. We kijken er allemaal naar uit. Even een cri de coeur, als ik door het centrum loop, vind ik het er allemaal fantastisch uitzien, maar blijkbaar kan het in Wassenaar nóg mooier, geweldig en dank voor uw werk, zeg ik helemaal buiten de orde tegen de centrummanager en succes voor de nieuwe, wat daar allemaal gaat gebeuren.

8. Vaststellen Routekaart Lokale Energie Strategie

8.a Voorgenomen amendement

De **voorzitter**: Als de koffie is ingeschonken, zijn we toe aan het vaststellen van de Routekaart Lokale Energie Strategie. Ook daarvoor heeft GroenLinks een amendement. Eerst een ordepunt, dat is heel boeiend. Daarna de heer Van Sloten.

De heer **Hendrickx**: Ja, het is een heel bijzonder punt. Ik weet niet wat er met de geluidsinstallatie is gebeurd. Ik ben een wat oudere man, iets jonger dan u, maar een wat oudere man en ik kan wat minder goed tegen achtergrondgeluid. Op de een of andere manier kan ik nauwelijks verstaan wat er wordt gezegd, zeker wanneer er achtergrondgeluiden zijn en dat is anders dan voorheen. Het echoot enorm en ik hoor erg slecht wat er wordt gezegd. Dat is het enige punt dat ik wil maken.

De **voorzitter**: Dank. Wij gaan allemaal heel luid, duidelijk en voorzichtig praten. Ja, ik hoor ook wel een beetje resonantie en echo. Mijnheer Van Sloten, u hebt het woord.

De heer **Van Sloten**: Ja dank voorzitter. Ja, daar staan we weer, weer als eerste. Ik heb wederom een amendement opgesteld. Sommige partijen hebben de motie 'En nu doen', maar sommige partijen doen het ook daadwerkelijk. Ik denk dat het beter kan en dan kom ik ook met voorstellen om het beter te maken. Dat heb ik gedaan omdat ik denk dat het voorstel nog niet goed genoeg is. Het gaat om veel geld en het is een zeer belangrijk onderwerp. Laat ik vooropstellen dat ik echt niet bezig ben met politieke spelletjes spelen en ik wil ook niet gaan drammen want dat is ook weer helemaal in de mode tegenwoordig. Dit is belangrijk onderwerp en ik heb echt de overtuiging dat we meer kunnen bereiken als we iets langer de tijd nemen, we voor onszelf ook zekerder weten wat willen gaan doen en dat we ons als raad ook dan zelf ook wat serieuzer nemen. We hebben als Wassenaar de doelstelling om in 2040 als gemeente klimaatneutraal te zijn. Dat lijkt ver weg, maar niets is minder waar. Om dat doel te bereiken, moeten we de komende jaren flink aan de bak, we hebben dat net ook gehoord van de woningbouwverenigingen. Het is dan ook een goede zaak dat het college hier tijd en geld voor beschikbaar stelt. Het voorstel dat er ligt, is een goed begin en de opbouw van de drie sporen die erin staan is logisch maar de uitwerking kan en moet volgens mij net een tandje beter. Daarop is het amendement dan ook daadwerkelijk gericht; om het plan nog net een stap concreter te maken met duidelijke doelen en een jaarlijks evaluatiemoment. Er staat in het voorstel dat er per kwartaal wordt gerapporteerd en dat lijkt me

echt wel overdaad omdat we dan ongeveer om de commissievergadering een informatiebrief moeten krijgen en volgens mij kunnen we beter bezig zijn met daadwerkelijk dingen doen dan met brieven naar de raad schrijven. Een jaarlijks evaluatiemoment om als raad nadrukkelijker te kijken of we nu echt wel de goede dingen doen en we wel op koers zitten lijkt me zinniger dan dat we informatiebrieven krijgen. Ik zou namelijk graag zien dat de raad nadrukkelijker bij dit onderwerp wordt betrokken en dat we meer sturingsmiddelen in handen krijgen. Er is veel te doen over het klimaat, we hebben Klimaatakkoorden, de Klimaatwet, de Klimaattafels en we weten daarom ook nog helemaal niet wat de opgave precies wordt vanuit Den Haag, waar we als gemeente aan moeten voldoen. Later dit voorjaar zouden we daar meer zekerheid over moeten hebben, al is het met het huidige politieke klimaat nog afwachten wat er daadwerkelijk gaat gebeuren omdat de besluiteloosheid in Den Haag af en toe net zo groot is als hier. Het aannemen van extra mensen kan in mijn ogen daarom beter nog even wachten. De Klimaattafels hebben in Den Haag voor verwarring gezorgd en nu hebben we hier in Wassenaar ook een Klimaattafel waar, zoals uit het stuk blijkt, doelen en aanpak worden vastgesteld. Via het amendement wil ik ook graag komen tot een duidelijke opdracht voor de lokale Klimaattafels omdat het succes dat de Klimaattafels in Den Haag hadden, was dat ze een duidelijke einddatum en een duidelijk doel hadden en dat doel en die einddatum heb ik hier nog niet kunnen vinden, behalve dan dat het een praatchub is waar mensen met elkaar worden verbonden. Dat is op zich nuttig, maar laten we dan wel een duidelijk doel formuleren. In het amendement staat ook om vooral door te gaan met de Klimaattafels. Het zou zonde zijn om de energie die daarin nu is ontstaan stop te zetten, maar dat er wel een duidelijk doel komt en dat wij als raad ook weten waarover precies wordt gesproken en dat de mensen die aan die tafel zitten ook daadwerkelijk weten wat de waarde is van de afspraken die daar worden gemaakt. Het aanstellen van een persoon, iemand of wat dan ook zoals het nu eigenlijk in het stuk staat voor € 60.000,00 om een 0,5 fte binnen de WODV aan te nemen. Het amendement ziet erop toe dat we dat nog even niet doen, maar dat we eerst duidelijkheid hebben over wat we nu precies willen, zodat we een hele duidelijke vraag aan het Dagelijks Bestuur van de WODV kunnen stellen. Ik wijs erop dat, als het college overgaat tot het ophogen van de begroting van de WODV, we nog zeker twee maanden bezig zijn wil dat ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd. Het is niet zo dat, als we dit nu beslissen, er morgen iemand zit die dit kan gaan doen. De ambtenaren die er nu al zitten zijn ongetwijfeld al druk bezig, maar laat die dan ook bezig zijn met dit voorstel nog iets concreter te maken. Dan heb ik nog een aantal specifieke vragen. Zijn duurzaamheid en klimaat meegenomen in het doelmatigheidsonderzoek Afvalstoffenheffing dat in het eerste halfjaar wordt uitgevoerd? Zullen bij nieuwbouw of renovatie door de gemeente zelf projecten zoals de sporthal of de Warenar klimaatneutraal zijn met aandacht voor seculier bouwen en wat mag dit kosten? In het stuk zelf staat dat we de meest duurzame oplossing kiezen als de gemeente aan zet is en dat lijkt me een hele grote uitspraak. De vraag is of we dat zo moeten gaan doen, wat dat betekent en wat dat mag kosten. In het stuk staat ook dat er bij vergunningaanvragen kritisch naar duurzaamheid wordt gekeken. Ik heb daar in de commissie ook al naar gevraagd, maar ik heb toen geen echt antwoord gekregen, behalve dan dat wordt gekeken of het is meegenomen. Gaan we daar wettelijke middelen voor in stelling brengen om te kijken of we daar iets mee kunnen doen of is het een advies dat je als aanvrager meekrijgt? Welke opdracht hebben de Klimaattafels nu, welke afspraken worden hier gemaakt en hoe wordt de raad hierbij betrokken? Dan de laatste vraag. Wat is het standpunt van dit college ten aanzien van wind op zee? Dat lijkt me een vrij concrete vraag. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling van de WODV moet het DB een opdracht vragen om de dienstverlening van de WODV uit te breiden. Welke vraag gaan wij op basis van dit document aan het DB stellen? Is die al gesteld en zo ja, wat is dan het antwoord? Als die niet is gesteld, wat gaan we dan specifiek aan de WODV vragen? Dat waren mijn vragen.

De **voorzitter**: Dank. Ik kijk of er andere fracties zijn die het woord willen. Dat is het geval, de heer Bloemendaal, D66.

De heer **Bloemendaal**: Voorzitter, dank u voor het woord. Ik kijk naar mijnheer Hendrickx of hij mij verstaat en het niet rondzingt. Ja, verstaat u mij? Ik zou niets liever willen dan dat, dan kunnen we in een keer zeggen dat we elkaar hebben begrepen. Goed, voorzitter dank u voor het woord. Wat zegt u? Nee, daarom praat ik ook eerst tegen u en dan tegen de zaal. Voorzitter, dank u voor het woord. Ik ga niet de grote broek aantrekken om de heer Van Sloten een drammer te noemen omdat dit een jij-bak is die natuurlijk geen enkele grond heeft, maar ik bespeur in zijn bijdrage toch wat drammerige effecten. Bijvoorbeeld mopperen over dat er te veel wordt gerapporteerd. Ik kan me zo herinneren dat er nooit genoeg wordt gerapporteerd. Het is nooit goed of het is verkeerd. Ja, Den Haag is er nog niet klaar mee, dat ben ik met u eens, maar dat is voor ons geen reden om op onze handen te gaan zitten. Dat zegt de wethouder ook in haar aanloop en in haar verdere neerslag van haar beleidsvoornemen. Wij vinden het stuk goed genoeg. Het kan altijd beter, maar u zegt terecht 'in het vacuüm waarin wij verkeren', op rijksniveau is men er nog niet uit en nu nemen wij in Wassenaar het voortouw voor onszelf. Ik zou daar heel blij mee

zijn als GroenLinks, voor je het weet wordt er gezegd dat we weer niets doen. Het stuk ziet er in die zin ook doortimmerd uit omdat er eerst achterom wordt gekeken, er is een analyse gemaakt van wat er niet goed is gegaan en dat is nogal wat in de vorige periode. Dit is misschien een mooi moment.

De **voorzitter**: Ja, dat wilde ik net zeggen. Toch een ervaren voorzitter, dat is duidelijk.

De heer **Van Sloten**: Ik ben het er helemaal mee eens dat het in de vorige periode niet goed is gegaan en dat heb ik in de commissie ook gezegd. Daar voel ik me ook verantwoordelijk voor en daarom heb ik dit amendement ook zo ingediend, zodat we nu van tevoren beter nadenken over wat we gaan doen. Het stuk zoals het nu is... We kunnen iets gaan doen, maar er staat net niet in wat we precies gaan doen. Het feit dat de woningbouwvereniging hier staat en zegt 'het is voor ons te vaag en we kunnen er niet zoveel mee' dan denk ik: ja, had de woningbouwvereniging erbij betrokken. Er is een commissie Energietransitie in het leven geroepen, daarvoor heb ik me ergens in 2018 opgegeven, maar die commissie is nog nooit samen geweest om hier überhaupt over te praten. Het kan net wat beter. Ik zeg niet dat we niets moeten doen, ik zeg alleen dat we dit stuk beter kunnen maken.

De **voorzitter**: Dank. Mijnheer Bloemendaal.

De heer **Bloemendaal**: Dank u voorzitter en de heer Van Sloten voor zijn waardevolle aanvulling. Ja, er is in de vorige periode veel misgegaan, dat wordt ook opgeschreven, die 20% is niet gehaald, die 14% is niet gehaald. Toch is er in de vorige periode wel degelijk iets neergezet en dat hebt u ook allemaal kunnen lezen in de evaluatie. Dat is in die dagen naar beste weten gedaan en daar zou ik graag weer het bruggetje naar GroenLinks willen maken. Dit is nu ook het moment waarop we dit naar beste weten, met een beperkte financiële ruimte gaan inzetten. Het document geeft wat ons betreft voldoende houvast. De pijlers zijn benoemd en de pijlers zijn uitgeschreven. Wat dat betreft, zien wij dat in de huidige context met vertrouwen tegemoet. Ik sluit alleen wel aan bij de opmerking van de heer Van Sloten naar aanleiding van de brief van de WBS. Ik heb die brief gelezen en ik wil geen reactionaire taal gebruiken, maar de brief heeft voor mij een beetje..., ik ga het niet zeggen. Uit de brief blijkt dat de bouwstichting zich wat teleurgesteld heeft opgesteld. In het op een na laatste tekstblok, in de laatste paar woorden, zit dat verpakt. Daar staat namelijk dat de positie van de bouwstichting in Wassenaar nog moet worden bepaald en bevestigd. Daar kan ik me echt helemaal niets bij voorstellen en daarmee doe ik de heer Zopfi niet tekort omdat die voor mij riant is bepaald en bevestigd. Ik zou graag een toezegging van de wethouder willen dat ze met de heer Zopfi een litertje koffie gaat drinken en hem dit gevoel afpraat omdat het niet zo kan zijn dat de beide bouwstichtingen zich hier in het dorp nog niet bepaald en bevestigd vinden. Dat geeft misschien ook in hun denken ruimte dat ze niet genoeg kunnen meedoen in het nieuwe traject. Wat de heer Van Sloten zegt is terecht, zonder hen komen we er niet. De getallen verschillen nogal. De wethouder geeft aan dat een aantal woningen is verduurzaamd, de heer Zopfi komt met een beter getal en volgens mij mag u echt uw samenwerking wat verstevigen. Dat kan dit gevoel van ongenoegen bij de bouwstichting wegnemen, hoewel dat niet ons doel is, maar wel om nauwer met de bouwverenigingen op te trekken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel, ik kijk rond. De heer Van Noort heeft zich gemeld. De heer Van Noort, PvdA, u hebt het woord.

De heer **Van Noort**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben vandaag in een ongelooflijke positieve bui en ik ga weer beginnen met te zeggen dat ik blij ben met het stuk dat voor ons ligt en dat we het een goed begin van de verdere discussie vinden. Voorzitter, de PvdA heeft met belangstelling kennisgenomen van het voornemen van het college om in te zetten op een Wassenaar dat in 2040 CO₂-neutraal is. De PvdA vindt ook dat de gemeente hier uiteraard een aanjagende en faciliterende rol heeft. Uiteraard kan de gemeente dat niet alleen en het is ook aan onze inwoners en ondernemers om die handschoen op te pakken. Voorzitter, dat gezegd hebbende, is de PvdA echter van mening dat het document dat nu voor ons ligt nog scherpere mist en geen doelen bevat waarvan we in 2022 kunnen vaststellen of die wel of niet zijn behaald. Uit de plannen van het college blijkt wel heel veel goede wil, maar het wordt toch weinig concreet als het gaat om de doelen. Voordat we toekomen aan de paragraaf waarin de gemeente het goede voorbeeld kan geven wordt vooral veel gesproken, veel overlegd, veel uitgewerkt etc. Mooi, maar onvoldoende te toetsen en daar hebben wij een klein beetje behoefte aan. De paragraaf over wat de gemeente zelf kan doen, spreekt tot de verbeelding en is voor de hand liggend. Zo vinden wij het bij de communicatiestrategie een goede zaak dat de website www.wassenaar.nl goed inzicht geeft in de mogelijkheden met betrekking tot subsidies ten behoeve van duurzaamheid, maar ook in de paragraaf over de communicatiestrategie ontbreken concrete doelstellingen. Voorzitter, ook in de

paragraaf met betrekking tot het eigen beleid van de gemeente blijft het onvoldoende concreet. Waarom niet nu al kiezen voor een gemeentekantoor dat binnen afzienbare tijd duurzaam wordt door het plaatsen van zonnepanelen als sprekend voorbeeld voor alle Wassenaarders? Waarom niet nu al een datum afspreken waarop het wagenpark van de gemeente is verduurzaamd en niet wachten tot het echt nodig is? Met deze kritiek staan wij, gehoord de inspreker, niet geheel alleen. Ik verwijs ook naar de brief van 17 januari jl. gericht aan het college waarin de beide woningbouwcorporaties de hand naar de gemeente uitsteken om gezamenlijk het beleid handen en voeten te geven. Ons verzoek is dan ook, indachtig wat eerder is gezegd, om deze brief nog eens in de commissie Fysieke leefomgeving met elkaar te bespreken. Voorzitter nogmaals, de PvdA vindt de plannen nog onvoldoende concreet en zou graag concrete stappen voor de komende drie jaar zien, maar wij beseffen ook wel dat we het college de gelegenheid moeten geven om dat verder uit te werken. We hopen dat dit heel snel gaat gebeuren, dat is goed voor Wassenaar. Dank u vriendelijk.

De **voorzitter**: Dank. De heer Hendrickx en natuurlijk daarna de heer Ronke.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Het is vandaag 22 januari 2019, de 93^e geboortedag van mijn vader. Mijn vader was een gelovig man, katholiek. Hij zei altijd: je moet de kerk in het midden houden. Wanneer ik naar de milieukerk kijk, dan wil ik best helpen om die kerk mede in het midden te houden. Een paar jaar geleden las ik een artikel in de Washington Post en ik lees dat voor, dat kost een minuut, maar het is op zich wel aardig. Het gaat als volgt: "The arctic ocean is warming up, icebergs are growing scarcer and in some places the seals are finding the water too hot according to a report to the commerce department yesterday from the consulate at Bergen Norway. Reports from fishermen, seal hunters and explorers all point to a radical change in climate conditions an headed to unheard of temperatures in the arctic zone. Exploration expeditions report scarcely any ice had been met as far north as 81 degrees 29 minutes. Soundings to a depth of 3100 meters show the gulfstream still very warm. Great masses of ice have been replaced by moraines of earth and stones and the report continued while at many points well-known glaciers have entirely disappeared. Very few seals and no white fish are found in the eastern arctic while fast shows of herring and smelts, which have never before ventured so far north, are being encountered in the old seal fishing grounds. Within a few years it is predicted that, due to the ice melt, the sea will rise and make most coast cities uninhabitable". Washington Post, gepubliceerd op 2 november 1922. Om het in perspectief te plaatsen. Terug naar vandaag. Op zich zijn wij blij met de notitie, ik vind het ook een goede notitie. Wanneer we hem vertalen, stellen we eigenlijk vast dat in deze notitie komt dat er in 2021 een Warmtevisie wordt geproduceerd, dat er bewustwording, communicatie en verspreiding van de houding ten aanzien hiervan plaatsvindt en daar waar iets kan, dingen gebeuren. Ik wil niet het oneerbiedige snippergroen in gedachten halen, maar er zijn van die plekken waar wat dingen kunnen gebeuren. We hebben ze genoemd en ik ga daar niet verder op in. Als zodanig is het niet helemaal verkeerd wat er gebeurt, maar wij vragen ons af hoe deze notitie zich verhoudt tot de brief van de VNG van eind december 2018, die zit ook bij de ontvangen stukken, en daar hebben we dan nog een vraag over. Hoe wordt die brief gezien in verhouding tot deze notitie? Wanneer we verder kijken, zien we op pagina 14 van de notitie een aantal zaken. Daarmee kun je het wel of niet eens zijn en de meeste zijn best wel aardig en leuk, maar op pagina 15 staat als eerste regel 'Afval zal worden gescheiden en gescheiden opgehaald'. Dat vinden we een hele opmerkelijke omdat we bijna aannemen dat daar nog over wordt besloten en dat dit niet met deze notitie tot een besluit wordt. Ik zou dat graag van de wethouder willen vernemen. Dat is de tweede vraag. We hebben daar binnen onze fractie best lang over gesproken en wij denken het erg belangrijk is dat je inderdaad binnen deze gemeente aan kennisopbouw doet. Of je dat op een later moment in verband brengt met de regio, het land of wat dan ook, kennisopbouw is belangrijk en daarom zullen wij dit voorstel ook steunen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Dan de heer Ronke van de VVD.

De heer **Ronke**: Ja voorzitter dank. Dank ook aan mijn voorgangers, die al veel hebben besproken. De VVD moet zeggen dat dit een goed raadsvoorstel is, zeker met de aanpassing die is gemaakt. Het volgt ook het coalitiebeleid, dus wij staan daar goed achter. Ik kan de brief van mijnheer Zopfi van de woningbouwvereniging aanhalen, 2040 is een mooi streven en wij zouden het niet heel erg gek vinden als 2040 niet wordt gehaald en dat 2050 toch het uiteindelijke doel wordt, maar wij vinden het streven prima en wij staan achter het nu voorliggende voorstel.

De **voorzitter**: Dank u zeer. Dan de heer Paulides van DLW.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. DLW zal maar direct met de deur in huis vallen. Wij zien hier geen rol voor de gemeente. Het eigen vastgoed van de gemeente wat betreft de energie is een

onderdeel van het Accommodatiebeleid en daar hoeft u geen lokale energiestrategie voor te maken. Energietransitie is iets voor de landelijke overheid en we weten allemaal dat de Klimaattafel nog niet echt een groot succes is. Zullen we dan maar eerst afwachten hoe dat verder gaat? Dan naar het stuk zelf. Ik vraag me af wat de gemeente zelf aan de CO₂-besparing doet, daarover is al een paar opmerkingen gemaakt. Ik vraag me af waarom de gemeentelijke accommodaties dan nog niet van het gas af zijn. De inwoners wel een bepaalde richting in duwen, maar zelf ontbreekt het eigenlijk nog wel aan wat maatregelen. Als je CO₂ wilt besparen, denk ik dat het erg onverstandig is om van het gas af te willen. Ook dat aardgasnet loskoppelen, misschien willen we dat wel voor waterstof gaan gebruiken. Dan het stuk zelf. De gemeente verduurzaamt waar mogelijk. Dan vraag ik me af: wat houdt 'waar mogelijk' in? Gebruikt de gemeente voor machines en voertuigen milieuvriendelijke brandstoffen, bijvoorbeeld GTL-diesel? Dat soort zaken. Dat aardgasnet dat je kunt gebruiken voor waterstof, waarom zou je los willen koppelen, wat zijn de werkbare alternatieven, waarom is er geen of weinig aandacht voor aardwarmte of voor de warmteronde? Daar mis ik allemaal opmerkingen over. Heeft de wethouder er wel over nagedacht dat de jaren 30-huizen constructief zo vaak zo zijn dat ze bijna niet energiezuinig zijn te maken? In de Routekaart wordt over fte's gesproken, maar daar gaan we als raad toch helemaal niet over? Op pagina 8, ik heb het de vorige keer in de commissie gevraagd maar ik heb er geen antwoord op gekregen, staat: minimaal 20 tot 30%. Is het nu minimaal 20% of minimaal 30%? Dan op pagina 14, dat verbaast me helemaal. Daar staat het woord 'in beginsel'. We gaan in beginsel de huizen niet aansluiten op gas. Ja, maar het is toch een wettelijke eis dat nieuwbouw niet meer op gas mag worden aangesloten? Afgezien van het feit dat dit stuk wel redelijk incompleet is, heb ik nog geen enkele fractie gehoord over het niet vaststellen van dit stuk. Hoe wil de raad dan zijn kaderstellende en controlerende taak uitvoeren als dit stuk niet eens wordt vastgesteld? Ik vind het eigenlijk wel weer een voorbeeld van hoe knullig het collegebeleid is. Alleen GroenLinks heeft het in het amendement over het vaststellen van een Routekaart, maar eigenlijk een beetje in een ander verband. Het is erg verstandig dat u dit voorstelt, ware het niet, zoals onze fractie van mening is, dat de landelijke overheid de voorlichting maar moet doen. Laat de gemeente zelf maar klimaatmaatregelen nemen en niet nog willen voorlopen op de landelijke overheid. Ik laat het hierbij, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Zijn er nog andere fracties die hierover het woord wensen? Ja, dat is het geval. Mijnheer Beerepoot gaat uw gang, CDA.

De heer **Beerepoot**: Dank u wel voorzitter. Het CDA heeft het thema Rentmeesterschap al decennia in zijn programma. Voor ons is het thema Duurzaamheid en energietransitie erg belangrijk en wij vinden het ook erg prettig en belangrijk dat het college met dit raadsvoorstel is gekomen waarbij de coalitie € 400.000,00 beschikbaar stelt om binnen de kaders van Wassenaar een bijdrage te leveren om de energietransitie vorm te geven. Wij vinden het ook erg belangrijk dat we dat niet alleen aan de Klimaattafel zelf doen, maar dat we ook onze regierol pakken. De woningbouwcorporatie was hier al eerder aanwezig en ik denk dat daar nog wat werk moet worden verzet om iedereen mee aan boord te krijgen. Daarom onze steun.

De **voorzitter**: Dank. Ik kijk nog een keer rond. Geen andere sprekers, dan ga ik naar wethouder De Ridder, onze milieuwethouder, energietransitiewethouder.

Wethouder **De Ridder**: 'Duurzaamheid' mag. Wethouder van Duurzaamheid, zo noem ik mezelf ook, maar het voorliggende voorstel heet Routekaart Energiestrategie en dat is ook precies wat het is, wat gaan we doen om ervoor te zorgen dat we alle energieopgaven die er liggen, gaan oppakken. Die opgave ligt er niet alleen voor de gemeente, die ligt er ook voor de bewoners, voor de organisaties en ook voor de ondernemers. Daarom pakken wij het ook aan samen met de Klimaattafel, maar niet alleen daar, ook met de ondernemers, via de ondernemersvereniging waarmee we in overleg zijn, met individuele ondernemers en uiteraard ook met de woningbouwcorporaties, waarmee we niet alleen in gesprek zijn, maar zij nemen ook deel aan de Klimaattafel en ze zijn onderdeel van het overleg met de ondernemers. Natuurlijk ook in het separate overleg over de volkshuisvesting, waarin we afspraken maken en geen gewone afspraken, maar prestatieafspraken. Die prestatieafspraken gaan ook over verduurzaming en een van de afspraken die we voor de komende jaren hebben gemaakt, is dat we gaan kijken welke wijk zich het beste leent om energieneutraal te worden. Om maar aan te geven dat we wel degelijk goed in gesprek zijn met de woningbouwcorporaties, maar wij hebben de uitgestrekte hand natuurlijk ook gezien en vernomen en begrepen als een behoefte aan een intensivering van het contact. Dus dat goede gesprek met die kop koffie gaat zeker plaatsvinden.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik heb een vraag aan de wethouder. Als je het stuk leest en als ik uw woorden beluister, wordt er veel gesproken over goede wil, inzet, samen met elkaar en schouders eronder. Dat ben ik een paar keer in de tekst tegengekomen en dat geloof ik allemaal. Waar een wil is, is een weg en samen willen is kunnen, die dingen kunnen we allemaal zeggen. Kunt u iets zeggen over economische afweging die individuele mensen en ondernemingen maken en in welke mate dat strijdig zou kunnen zijn met wat we zouden willen bereiken op weg naar 2040 wat betreft die neutraliteit?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Het gaat om de individuele afwegingen die mensen maken. Dat is een van de onderwerpen van gesprek aan de Klimaattafel. Ik meen dat u het zelf al zei, het is de bedoeling dat we in 2021 een Warmtevisie maken. Die visie heeft twee aspecten. Aan de ene kant de technische kant en dan gaat het over de mogelijkheden om warmtenetten e.d. aan te leggen. De andere kant is de mentale kant. Inderdaad willen mensen graag, als ze een uitgave aan verduurzaming doen, wel weten dat het een zinvolle uitgave is en daarom moeten wij als lokale overheid een bijdrage leveren aan het bieden van enige duidelijkheid. Vandaar dat we op wijkniveau die Warmtevisie gaan ontwikkelen, zodat mensen weten: hier zijn wel mogelijkheden om gemeenschappelijk iets te doen of er zijn in deze wijk geen mogelijkheden om gemeenschappelijke investeringen te doen en dus komt het neer op lokale investeringen. Het is wel degelijk een onderwerp van gesprek. Overigens doen we het niet alleen lokaal, maar ook regionaal en we hebben in eerdere instantie inderdaad gevraagd of raadsleden daaraan willen meewerken. Een aantal mensen heeft zich daarvoor aangemeld en ik heb ook in de vorige commissie aangekondigd dat er een brief onderweg was, maar omdat daar vanavond concreet aan wordt gerefereerd, zal ik dat ook doen. Op 12 februari a.s. vindt de consultatieavond plaats, waarvoor ook de woningbouwcorporaties worden uitgenodigd en op 4 februari a.s., tijdens de commissievergadering krijgt u een presentatie over wat die regionale Energiestrategie ongeveer behelst en welke keuzes daar voorliggen. Dan over de werkwijze. Het is een paar keer gezegd: zou je niet wat concreter moeten aangeven waar we naartoe willen? Dat is nu juist wat we hebben geleerd van de afgelopen periode, dat we wel een ambitie hebben, maar dat we die ambitie voor een heel belangrijk deel niet alleen zelf kunnen realiseren, maar dat die vooral door onze inwoners en ondernemers moet worden gerealiseerd en dat we dat dus alleen samen kunnen doen. Dat betekent ook dat je samen moet bespreken hoe die route eruit gaat zien, wat je wilt bereiken en hoe je dat gaat aanpakken. Samenwerking werkt alleen als je het samen doet. Als je eenzijdig oplegt wat de methode of het resultaat zou moeten zijn, kan de ander zich niet een partner voelen, dan voelt hij zich alleen maar onheus bejegend.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja heel goed, dat is een belangrijke constatering. Dat zou een mooie zijn voor het Burgerparticipatiebeleid dat we volgens mij ook ongeveer nu zouden moeten hebben, maar dat terzijde. Volgens mij staat dat nog niet eens op de langetermijnagenda. Voorzitter, misschien is dat ook een aandachtspuntje. We kunnen ook dingen zelf doen en het feit dat er geen ambitie in staat voor de gemeente zelf, dat er geen geld is om daadwerkelijk ook investeringen te doen, dat staat ook niet in het stuk, het gaat echt alleen maar op aan apparaatskosten. Er staat niets in dit stuk over wat wij als gemeente zelf gaan doen, er staat niets in over hoe wij met ons gemeentelijk vastgoed omgaan behalve dan dat we het meenemen, dat we ernaar kijken en dat we erover gaan praten. Dat zijn ook concrete maatregelen die we wel gewoon eenzijdig onszelf kunnen opleggen. Ik snap heel goed dat je niet in dit stuk schrijft 'Van Polanenpark is vanaf 2025 klimaatneutraal' omdat je dit niet zomaar eenzijdig kunt opleggen en je daarover het gesprek moet aangaan, maar we kunnen onszelf wel doelstellingen opleggen en ook dat ontbreekt in dit stuk.

De **voorzitter**: Wethouder De Ridder.

Wethouder **De Ridder**: Maar dat wil niet zeggen dat we dit niet doen. We zijn wel degelijk ook bezig met voorbereidingen om ook ons vastgoed te verduurzamen, maar alles begint met het verzamelen van informatie, zodat je weet wat haalbaar is. We weten ook dat het geld ons niet op de rug groeit, dus ambities zijn er maar vervolgens moet je kijken hoe je die kunt realiseren. Dit college probeert niet alleen ambitieus, maar ook buitengewoon realistisch te zijn. Het gaat immers om de resultaten die we boeken en dit voorstel draagt daaraan bij. Ik ga even door met de opmerkingen die in eerste instantie ook door de fractie van GroenLinks zijn gemaakt. Een daarvan gaat over het personeel en het aannemen van personeel. Er is geen sprake van het aannemen van personeel, zeker niet als het tijdelijk is. We werken met iemand die is ingehuurd, dat wil ik u best vertellen. Er is geen sprake van het aannemen van personeel. We doen in ons eigen beleid...

De **voorzitter**: Even een interruptie van de heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, volgens mij hebben wij bij de begroting een budget van € 400.000,00 voor 1 fte vastgesteld. Hierin staat dat het om een 0,5 fte gaat die € 60.000,00 kost. Er wordt kennelijk wel iemand ingehuurd, het budget is er en dat kan, maar het gaat toch om een bedrag van structureel € 100.000,00 per jaar. Gaan we nu structureel iemand incidenteel inhuren? Is het, als het gaat om kennisopbouw binnen de organisatie, niet veel verstandiger dat we gewoon iemand aannemen die dit gaat doen, zodat de kennis ook wordt verankerd? Ik vind het prachtig dat we zzp'ers aan het werk helpen, maar kunnen we dat niet gewoon veel goedkoper als we dat zelf doen? Ik kijk hier echt van op.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Ik stel voor dat we die discussie op een ander moment in bredere zin voeren. Die is nu op dit moment niet relevant voor dit agendapunt, het gaat erom dat wij ons beleid willen uitvoeren, dat wij daar personeel bij nodig hebben om dat te doen en dat wij op dit moment de juiste mensen in huis hebben.

De **voorzitter**: De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja, u kunt zeggen dat dit niet relevant is, maar ik vind het wel degelijk relevant. Ik vind het heel bijzonder dat, als we € 100.000,00 structureel in de begroting reserveren voor 1 fte, het staat er letterlijk achter, dit hier verwaterd tot iets minder, dit gewoon naar inhuur gaat. Hoeveel fte, hoeveel uur krijgen we nu terug voor het geld dat kennelijk nu al wordt uitgegeven? Dat is een collegebevoegdheid en daar gaan we verder niet over, maar hoeveel uur krijgen we nu terug voor het bedrag dat hierin wordt genoemd?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Ik verwijs naar het voorstel dat voor uw neus ligt, daar staat het in. Dat telt op tot € 100.000,00. Ik geloof dat ik een heel eind ben in de reactie, voorzitter. Rest mij nog om te reageren op het amendement dat is ingediend. Dat amendement zet aan tot uitstel en gaat ervan uit dat je altijd alles vooraf moet vastleggen. Wij hebben het er in de commissie over gehad, maar ik wil het hier graag herhalen. De toelichting is dat we grip moeten hebben. Ik heb aangegeven dat ik me juist heb voorgenomen om uitgebreid te monitoren en daarover te rapporteren. Iedere keer als u die rapportage krijgt, geeft dat u een handvat om te sturen. Beter dan dat kan het bijna niet.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de heer Hendrickx, of hij een interruptie wil plaatsen. Dat is het geval.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik wachtte even tot de afsluitende woorden van de wethouder, maar ik heb twee vragen gesteld. Een was: hoe verhoudt dit zich tot de brief van de VNG en het onderwerp afval en gescheiden afval wat daar zo in staat, maar waarover we, als ik het goed heb, nog met elkaar gaan praten. Ten slotte, maar dat is een beetje naar aanleiding van, toen wij hier binnen de fractie over spraken, had het onze lichte sympathie. Met de beantwoording van de wethouder begint bij ons een beetje de neiging naar boven te borrelen om dan toch maar eens te vragen wat voor deliverables hieruit komen. We hebben alle begrip, je praat over de periode 2019-2040, dat is 21 jaar en probeer die dingen dan maar eens stapsgewijs in die 21 jaar in te vullen met alles wat nog moet gaan gebeuren en welke versnellingen, vertragingen enz. je kunt krijgen. Dat is erg lastig in te schatten, maar wat we nu allemaal hebben gehoord, vind ik iets te vaag en dat triggert de vraag: wat worden dan de deliverables die de wethouder voorstelt? Daarbij kunnen wij ieder geval zelfs nog sympathie opbrengen wanneer ze zegt dat het belangrijk is om de kennis binnen de gemeente vast te houden en dan natuurlijk het liefst met iemand die daarvoor in dienst is en hopelijk wat langer dan een paar jaar in dienst blijft, maar ik ben niet enthousiaster geworden naar aanleiding van de beantwoording na de eerste termijn.

De **voorzitter**: Wethouder, probeer het nog een keer.

Wethouder **De Ridder**: Ik dacht dat dit een raadsbehandeling en geen commissiebehandeling was, maar dat even daargelaten. De verwijzing naar de VNG-brief over afval. Dit stuk is de Routekaart naar de lokale Energiestrategie en die gaat niet specifiek in op afval. Als u die relatie wilt zien, geven we die schriftelijk. Die toezegging wil ik u doen. Als het gaat om wat we opleveren, u hebt

het zelf in de eerste termijn al gezegd, in 2021 komt de Warmtevisie, we komen voor de zomer van 2019 met de regionale Energiestrategie en onze lokale bijdrage daaraan en ook vanuit de Klimaattafel zal er hier en daar wat komen. Ik heb al verwezen naar de prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie, daar zal iets over komen, en ik heb ook gesproken over de rapportages. Op al die momenten laten we zien wat we doen en wat we daarmee bereiken.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx nog een keer.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik wil toch even een lichte irritatie uitspreken. We hebben gezegd dat wij sympathie hebben voor wat er op tafel ligt en het is heel fijn om dat dan te vernemen. Ik stelde twee vragen, ik moet de wethouder aan die twee vragen herinneren en dan wens ik niet te horen dat het geen commissiebijeenkomst is. Het zijn serieuze vragen waarover wij hebben nagedacht en die zijn niet voor niets. Ik heb heel veel dingen niet genoemd die in het schrijven stonden, maar twee specifieke punten wel. De opmerking die ik maak over deliverables zijn niet omdat wij zo nodig die deliverables op voorhand willen weten, maar zijn wel aan de orde gekomen door de beantwoording van de wethouder in dezen. Wij zijn nog steeds voor, maar ik heb hier niet een versterkt gevoel aan overgehouden.

De **voorzitter**: Is er nog behoefte aan een reactie op deze interruptie?

Wethouder **De Ridder**: Ik wil nog best wel reageren voorzitter met de mededeling dat ik ervan uitga dat we alsnog voor de rapportages zorgen.

De **voorzitter**: De heer Van Sloten nog voor een interruptie in eerste termijn.

De heer **Van Sloten**: Ja, ik heb zes vragen gesteld, ik heb één half antwoord gekregen en ik stel ze gewoon nog een keer omdat het jammer zou zijn er een tweede termijn aan te besteden. Zijn duurzaamheid en klimaat meegenomen in het doelmatigheidsonderzoek Afvalstoffenheffing? Wordt de nieuwbouw of renovatie van de gemeente zelf, de sporthal en de Warenar, klimaatneutraal of niet en wat mag dat kosten? Dan het kritisch kijken naar vergunningaanvragen bij duurzaamheid, welke opdracht hebben de Klimaattafels en welke afspraken worden hier gemaakt? Daarop heb ik eigenlijk ook geen specifiek antwoord gekregen. Ten slotte het standpunt van het college ten aanzien van wind op zee. Ik heb wel antwoord gekregen op de vraag welke vraag aan de WODV wordt gesteld en ik wil daar nog aan toevoegen: hoe kan het dan dat een programmamanager van een 0,5 fte in het raadsel staat? Klopt dat, huren we daadwerkelijk iemand in voor € 60.000,00 die dan een 0,5 fte werkt, dan hebben we een goedkope zzp'er, of klopt dat niet?

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **De Ridder**: Ja, ik vind de vragen die gesteld zijn een beetje specifiek en die kan ik in zijn algemeenheid proberen af te doen, maar dan is de heer Van Sloten ook niet tevreden. Ik stel daarom toch voor deze vragen schriftelijk af te doen omdat het erg specifieke vragen zijn die denk ik niet direct zijn gerelateerd aan het hier voorliggende voorstel.

De **voorzitter**: U mag wel weer het woord, maar dan gaan we dat nu in de tweede termijn doen, anders wordt het onduidelijk wanneer we een keer een eind aan deze discussie krijgen. Het is een prima discussie. U hebt weer als eerste het woord in de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **Van Sloten**: Ik stond er toch. Ik vind het wonderlijk dat ik geen antwoord krijg op een simpele vraag over het standpunt over wind op zee. Het lijkt me toch dat je daarover nadenkt als je dit schrijft. De opdracht van de Klimaattafels lijkt me een relevante vraag die niet zo specifiek is dat die schriftelijk moet worden beantwoord en ik wil daarop graag een antwoord. Dan het kritisch kijken naar vergunningaanvraag. Dat weet de wethouder niet en laten we die dan schriftelijk doen. De nieuwbouw of renovatie door de gemeente zelf lijkt me ook een vrij algemene vraag waar je volgens mij over moet hebben nagedacht als je dit stuk schrijft en daar zou ik ook graag een antwoord op willen. Ik vind het echt heel bijzonder dat ik vragen stel en daar geen antwoord op krijg. Dat gebeurt vaker hier en ik heb ook een aantal openstaande toezeggingen waar ook gewoon geen antwoord op komt. Ik vertik het om daar nog schriftelijke vragen over te stellen want ik word er een beetje... laten we het netjes houden, maar er is echt heel veel dat gewoon nog loopt en dat gewoon niet gebeurt. Als ik toezeggingen krijg over antwoorden die ik moet krijgen in de raadsvergadering en er daarna gewoon helemaal niets gebeurt, dan gaat bij mij de energie er wel een beetje uit. Ik doe mijn best om er iets moois van te maken. Als in het stuk staat dat we een

0,5 fte programmamanager kunnen aannemen, dan verwacht ik dat we die aannemen. Als er € 400.000,00 voor 1 fte in een begroting staat, dan verwacht ik dat we iemand aannemen. Uit het hele stuk blijkt niet dat dit inhuur is en ik vind dat toch een wezenlijk verschil. Ik roep het college op tot iets meer transparantie op dit punt en ook om gewoon antwoord te geven op mijn vragen. Ik kan ze wel schriftelijk indienen, maar dan heb ik over drie maanden nog geen antwoord en daar begin ik niet aan.

De **voorzitter**: Dank. Ik begrijp dat de heer Hendrickx zich ook meldt voor de tweede termijn. Aan u het woord.

De heer **Hendrickx**: Ja. Waar ik erg mee zit, en daar zat ik al mee voordat de heer Van Sloten dat zo goed weergaf... Er is een paar dingen aan de hand. In een raadsvergadering dient een debat plaats te vinden en dat hoeft niet per se tussen de wethouder en een aantal leden van de raad, de oppositie, maar van de kant van de coalitie wordt niet of nauwelijks ingegaan op de dingen die spelen. Dat betekent dat de kwaliteit van het debat naar nul terugkeert. Het tweede, en dan onderschrijf ik zowel mijn eigen opmerking van net als de opmerkingen van de heer Van Sloten, je stelt vragen in de raad en daarop mag je een antwoord verwachten. Ik kan me heel goed voorstellen dat sommige antwoorden dusdanig technisch zijn dat dit moet worden opgezocht. In de eerste plaats zit er nog altijd ambtelijke ondersteuning bij en in de tweede plaats, als het echt zo is dat het hier niet ter plekke kan worden bedacht, dan kan dit worden nagebracht, maar dit moet eerder uitzondering dan regel zijn. Het gevolg kan zijn dat je gewoon alles op grond van artikel 36 RVO krijgt nagestuurd, maar dan zijn de rapen gaar, dan wordt het één groot feest. Dan kun je naar aanleiding van die antwoorden ook wel weer een heleboel dingen op de agenda zetten. De efficiency van deze bijeenkomst zit hem in het debat en de mogelijkheid dat je er op zo'n moment als nu uitkomt.

De **voorzitter**: Dank. Ik kijk of nog andere sprekers zich melden. Dan kijk ik eerst of de wethouder behoefte heeft om te reageren. Ik kijk ook even naar de wethouder van Gemeentelijk vastgoed. Daarover is natuurlijk een hele specifieke vraag gesteld. De wethouder van Duurzaamheid heeft er wel in hele algemene termen iets over gezegd, maar ik kan u in ieder geval zeggen dat wij daarover vanmorgen in het college hebben nagedacht. Wellicht kan wethouder Schokker daarover kort iets zeggen.

Wethouder **Schokker**: Ja, dank u wel voorzitter. We zijn op dit moment bezig met het ontwikkelen van een Routekaart in het kader van de verduurzaming van het vastgoed van de gemeente en zodra daarover meer bekend is, wordt u daarover geïnformeerd. Misschien nog een andere vraag van de heer Van Sloten als ik zo vrij mag zijn. Er is namelijk de vraag gesteld in hoeverre in het doelmatigheidsonderzoek rekening wordt gehouden met duurzaamheid. Dat gaat echt over de besteding van de gelden, het gaat puur over de verantwoorde besteding van de gelden en niet over andere zaken. Het gaat puur over of het geld ook daadwerkelijk wordt besteed aan waarvoor het is bedoeld, in dit geval afval.

Amendement Klimaatprogramma Ingediend door GroenLinks

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 22 januari 2019;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Routekaart Lokale Energiestrategie 2019-2022 als volgt:

het door het college voorgestelde beslispunt komt te vervallen;
het ontwerpbesluit komt als volgt te luiden:

1. het college opdracht te geven tot voortzetting van de klimaatafvals;
2. het college opdracht te geven de concept-Routekaart Lokale Energiestrategie 2019-2022 aan te vullen met:
  - a. voor elk jaar van de Routekaart concrete doelen of producten;
  - b. een jaarlijks evaluatiemoment om te bepalen of we nog op koers en op schema liggen;
  - c. een duidelijke opdracht voor de Klimaatafvals;
  - d. een duidelijk onderscheid tussen de € 400.000,00 en de € 540.000,00 variant;
3. na aanpassing van de concept-Routekaart, deze ter vaststelling voor te leggen aan de raad;
4. het college op te dragen dat het, in de door de raad in de Begroting 2019 gereserveerde jaarlijkse budget van € 100.000,00 voor het actieve Klimaatuitvoeringsproject, pas door het bestuur van de WODV als een verhoging van de bijdrage aan de GR WODV wordt

opgevat/begroot nadat de raad de Routekaart Lokale Energiestrategie 2019-2022 heeft vastgesteld."

De **voorzitter**: Dank. Dit was het debat. Ik aarzel even of ik inga op de opmerking die de heer Hendrickx heeft gemaakt, en ook de heer Van Sloten, over het belang van een debat in een raadsvergadering. In zijn algemeenheid onderschrijf ik dat wel natuurlijk, dat wil ik hier als voorzitter wel zeggen. Ik zeg dat niet om wethouders of het college in zijn geheel af te vallen, maar het is waar dat de kern van de democratie plaatsvindt in een debat in de raadzaal. In die zin geef ik daar wat mij betreft alle ruimte aan. Het is ook terecht dat de heer Hendrickx zegt dat het debat niet primair alleen, zoals in het oude monistische stelsel, tussen de raad en het college is, maar ook vooral tussen raadsleden en fracties onderling. Iedereen die wilde spreken, heeft gesproken, daarmee beëindigen we het debat over dit agendapunt en komen we toe aan de stemming. Als eerste het amendement, ingediend door de fractie van GroenLinks met daarbij de reactie vanuit het college door wethouder De Ridder. Wenst iemand vooraf een stemverklaring af te leggen? Dat is het geval. De heer Paulides en de heer Van Sloten hebben zich gemeld. De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Antwoorden hebben we niet gehad, maar dat zijn we inmiddels wel gewend. We vinden het geen taak voor de gemeente om dit als doelstelling neer te zetten. De gemeente doet het zelf niet en duwt de bewoners in een bepaalde hoek, maar het grootste probleem waardoor wij tegenstemmen is dat de Routekaart niet wordt vastgesteld. Wij vinden het een hele lastige dat een opdracht aan het college wordt gegeven terwijl men niet heeft vastgesteld wat er moet worden gedaan. De Routekaart had moeten worden vastgesteld en nu dat niet het geval is, heeft de raad niet eens een mogelijkheid om te controleren. Ik heb het gezegd en daar werd niet op gereageerd. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ja voorzitter, met pijn in het hart zal ik tegen dit voorstel moeten stemmen. Ik doe ook graag een oproep aan het college, als het college nogmaals van plan is op deze wijze een debat te voeren of in ieder geval een zitting te organiseren, dan hoor ik dat graag van tevoren want dan blijf ik thuis. Ik vind het een wanvertoning dat er nul antwoord komt als ik simpele vragen stel. Dat is geen debat, dat is gewoon een schijnvertoning. Ik stem helaas tegen.

De **voorzitter**: De vraag was eigenlijk een stemverklaring over het amendement, maar u hebt al een stemverklaring gegeven over het voorstel.

De heer **Van Sloten**: Ja voorzitter, over het amendement. Het heeft weinig zin hem in te dienen omdat hij toch wordt afgeschoten, maar ik handhaaf hem toch ook al slaat hij eigenlijk weinig op, omdat het voorstel dusdanig vaag is en daarin wordt gesproken over het aannemen van mensen, maar dat is gewoon inhuur. Het gaat eigenlijk nergens over, maar ik vind hem heel mooi typerend voor het debat.

De **voorzitter**: Dank. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, wij hadden de intentie om voor te stemmen, maar we stemmen tegen. De verklaring daarvoor is dat wij op deze manier niet ergens voor kunnen stemmen omdat het op deze manier niet op een fatsoenlijke manier binnen deze raad is behandeld.

De **voorzitter**: Het is duidelijk dat u het over het voorstel over de Routekaart heeft. We gaan eerst stemmen over het amendement. Wie van u is voor het door GroenLinks ingediende amendement? Dat is de fractie van GroenLinks. Daarmee is het amendement verworpen. Ik ga er tenminste van uit dat alle anderen tegen stemmen. Is dat een correcte interpretatie van het feit dat u niet uw vinger hebt opgestoken? Ik zie geen mensen die zeggen dat dit een verkeerde interpretatie is, dan is dat het geval. Dan gaan we stemmen over het voorliggende voorstel, namelijk de Routekaart Lokale Energiestrategie. Wie is voor dat voorstel? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, D66, de fractie Hagen, de fractie Mulder, de VVD en de fractie Lokaal Wassenaar. Tegen hebben gestemd de fractie DLW, Hart voor Wassenaar en GroenLinks. Het voorstel is aangenomen met alle stemmen minus 3. Aldus.

9. Verordening op de Vertrouwenscommissie gemeente Wassenaar 2019

De **voorzitter**: Wij zijn toegekomen aan agendapunt 9, de verordening op de Vertrouwenscommissie van de gemeente Wassenaar 2019. Ik kijk naar de beoogd voorzitter, of hij

hierover wat inleidende woorden wil zeggen of gaan we daar direct over stemmen? Ik kijk even naar u. Misschien is het goed dat u aangeeft of u daarover een debat wilt of dat u dit als hamerstuk wilt afdoen. U bent hier tot en met vanochtend mee bezig geweest.

De heer **Ronke**: Ja, heel veel dank voorzitter. We zijn een goed proces met elkaar ingegaan om met een voorlopige Vertrouwenscommissie, die we vandaag gaan instellen, te komen tot een profielschets. Ik heb alle fractievoorzitters verteld wat er ongeveer in staat en we hebben dat meerdere malen besproken met de fractievoorzitters die aanwezig waren. Het lijkt me dus gewoon een hamerstuk en daarmee markeer ik dat de Vertrouwenscommissie bij dezen ook officieel in het leven wordt geroepen met bijbehorende geheimhouding etc. over wat we met elkaar hebben gewisseld in de gesprekken onderling.

De **voorzitter**: Het voorstel is om het als een hamerstuk af te doen en dat is een ordevoorstel. Ik ga het heel precies zeggen, ik heb van de heer Paulides geleerd om dat heel precies te doen. Kunt u ermee instemmen dat dit een hamerstuk is? Als dat het geval is, dan hamer ik het voorstel, namelijk het vaststellen van de verordening voor de Vertrouwenscommissie gemeente Wassenaar 2019, ook af. Gefeliciteerd.

De heer **Hendrickx**: Dit laatste, naar aanleiding van het aannemen van de verordening. Mijn vraag is technisch, namelijk geldt nu voor de leden van de Vertrouwenscommissie met ingang van uw hamerstuk de geheimhouding ten aanzien van dit proces?

De **voorzitter**: Het antwoord is voluit: ja. Het zij maar vastgelegd. Dank u voor de vraag. Dan is dit voor iedereen ook volstrekt helder en staat het ook in de notulen. U hebt uzelf op dit punt in dit proces tot de installatie van de nieuwe burgemeester die beoogd is op 18 juli a.s. geheimhouding opgelegd en daarna trouwens ook nog voor uw hele leven.

10. Moties vreemd aan de orde van de dag

De **voorzitter**: Aan de orde dames en heren moties vreemd aan de orde van de dag. Ik kan niet meer zeggen dat het vandaag een feestje van de heer Van Sloten is. Dat gevoel had ik niet, maar desondanks heeft hij de moeite genomen om u als raad over een tweetal zaken toch, ik zal niet zeggen met mevrouw Klaver het mes op de keel te zetten, maar wel te verleiden tot een uitspraak in de vorm van twee moties vreemd aan de orde van de dag. De eerste gaat over de concretisering van de bezuinigingen januari 2019 en de tweede gaat over evaluatie werkzaamheden. U hebt het woord.

De heer **Van Sloten**: Ja, dank voorzitter. Een feest is het zeker niet, maar ik heb er inderdaad wel wat tijd in gestoken omdat ik denk dat sommige zaken beter kunnen en daar geef ik dan ook uitvoering aan. Die concretisering bezuinigingen is eigenlijk dezelfde motie als die ik in december jl. heb ingediend. Toen keurde het college en bijna de hele raad, op de oppositie na, hem af. Die knikte inderdaad instemmend met het college mee. Ik heb hem nu nog een keer ingediend, maar dan met de zinsnede zoals die stond in de brief die we van de provincie hebben gekregen. Die dien ik in. Zullen we het in een keer doen?

De **voorzitter**: Ik vind het prima, maar dan kunt u beter blijven staan. We gaan de eerste met u bespreken, de motie 'evaluatie wegwerkzaamheden'.

De heer **Van Sloten**: Ja dank u voorzitter. Het is zo mooi dat we met z'n allen een raadsbreed stuk hebben ingediend en dat naar de commissaris hebben gebracht, waarin staat dat ook moties van de oppositie worden ondersteund en sindsdien is het ook nooit meer voorgekomen, dus we gaan het nog een keer proberen. Ik heb in het verleden meerdere moties...

De **voorzitter**: U mag het nog een keer proberen. Ik wilde bijna als de Engelse voorzitter 'order, order' gaan roepen, maar het gaat net goed.

De heer **Van Sloten**: Ik heb inderdaad in het verleden moties ingediend die zijn aangenomen, maar nog niet zijn uitgevoerd, dus ik weet ook niet wat precies het verschil is, laat ik het daarbij houden. We proberen het gewoon nog een keer. Ik heb de vorige keer naar aanleiding van de situatie die ontstond na de wegwerkzaamheden aan de Oostdorperweg een debat in de commissie aangevraagd en dat hebben we gehad. Daarin heeft de wethouder een aantal zaken toegezegd, dat het zou worden geëvalueerd en dat De Storm ook zou worden afgesloten, dat de bevindingen bij de afsluiting van de Oostdorperweg zouden worden meegenomen. Nu hebben we De Storm afgesloten en daar zijn wat dingen gebeurd. Mijn vraag is simpelweg om dat te evalueren en ik neem aan dat

dit gewoon al gebeurt ambtelijk gezien, dat lijkt me niet meer dan logisch. De vraag is om die evaluatie dan te bespreken met ons als raad.

De **voorzitter**: Dank. Ik kijk eerst even naar de andere raadsleden, is er behoefte om daarop te reageren? Ik kijk toch even met een schuin oog naar de wethouder omdat ik weet dat met name ten aanzien van De Storm, ik begin ook in Wassenaarse afkortingen te praten, al heel veel wordt geëvalueerd. Misschien even wethouder Klaver.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Van Sloten, ik denk dat sommige toezeggingen die ik u in het verleden hebt gedaan een gevolg zijn van goede vragen die u hebt gesteld en ik wil daar graag gevolg aan geven. Ik ben mij heel erg bewust van welke toezeggingen ik heb gedaan. De uitvoering daarvan bijvoorbeeld bij de Johan de Wittstraat laat nog even op zich wachten omdat de enquête al klaar is, maar wij graag het Stormeffect in de antwoorden zo min mogelijk laten doorkomen. Die gaat er over twee weken uit, daar zijn we erg druk mee bezig. Met betrekking tot deze motie en het evalueren van de wegwerkzaamheden en welk effect die hebben op het verkeer in Wassenaar... Die gaan wij zeker evalueren en daar zijn we nu ook mee bezig. Ik wil dat graag met u delen en ik denk dat de termijn die u erop zet, voor de zomer van 2019, ook de correcte termijn is. Ik kan u echt de toezegging doen en ik wil eigenlijk met mijn hand op mijn hart daar ook gevolg aan geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Sloten, ik hoor dat het college de motie wil overnemen. Mag ik u adviseren hem dan toch in te dienen, anders kunt u niet zeggen dat u een keer een motie hebt gehad die is overgenomen.

De heer **Van Sloten**: Laat ik hem dan gewoon eens voor de gein... Nee, ik moet naar de heer Van Noort kijken, die heeft hem medeondertekend. Dit was zo simpel en ik dacht: ik moet toch een keer geluk hebben en zowaar zegt de wethouder toe. Dan moet het ook nog gebeuren dat de raad daarmee instemt en dat is ook nog geen gegeven. Ik handhaaf hem even en misschien gaat het dan ook nog gebeuren.

De **voorzitter**: Ik zie nu dat er vanuit de coalitie wordt gereageerd, dat is toch... Ik zou blijven staan, dan kunt u nog even een debat gaan voeren. De heer Van Doeveren van de VVD.

De heer **Van Doeveren**: Voorzitter, wij beoordelen moties op de inhoud en de heer Van Sloten en ik zijn het helaas niet vaak eens en wij steunen zijn moties lang niet altijd. We steunen in principe ook geen overbodige moties. Deze motie is de facto nu overbodig, maar om de zuringheid iets weg te halen, steunt de VVD-fractie hem als hij wordt ingediend.

De heer **Van Sloten**: Nee, ik ben hier serieus bezig. Als hij overbodig is, dan trek ik hem in en dat meen ik serieus. Dan trek ik hem in ook.

De **voorzitter**: Goed, wat in de notulen staat, is wat u met deze motie hebt beoogd, dat die door de wethouder is toegezegd en dat we gewoon voor de zomer debat hebben over de evaluatie van de wegwerkzaamheden die gaande zijn, nog komen en al zijn geweest. Dank.

11. Vragenronde

De **voorzitter**: We hebben een vragenronde en ik heb begrepen dat twee raadsleden vragen hebben aangekondigd. Als eerste de heer Van Noort en als tweede de heer Beerepoot. Ik geef als eerste het woord aan de heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik kan heel kort zijn. Ik herhaal gewoon de vraag die ik in de vorige raadsvergadering ook heb gesteld, over een brief aan een bewoner. Er is mij toegezegd dat actie zou worden ondernomen, maar we zijn alweer vier weken verder en tot gisteren is nog steeds geen actie ondernomen.

De **voorzitter**: Dank. We hebben daar vanmorgen in het college met schaamte over gesproken en we hebben afgesproken dat mevrouw Klaver daar kort op zal reageren.

Wethouder **Klaver**: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Van Noort, u hebt helemaal gelijk dat u dit wederom aan de orde stelt. Helaas moet u het wederom aan de orde stellen. Naar aanleiding van uw eerste vraag vier weken geleden, hebben wij navraag gedaan en toen werd geconstateerd dat de brief was afgehandeld. Nu, met deze tweede vraag van u, is er nog een keer gekeken en toen bleek in het systeem dat het wel was afgehandeld, maar zonder brief. Wij vinden het erg vervelend

dat dit is gebeurd en hier wordt met de gemeentesecretaris en de organisatie echt serieus naar gekeken. Ik denk dat we er met zijn allen naar streven dat het systeem dat onder de communicatie tussen de gemeente en de inwoners ligt 100% werkt en dat we daarop moeten kunnen vertrouwen. Deze situatie heeft bewezen dat het nog niet 100% werkt, hier is werk aan de winkel en hier moeten we gewoon goed op acteren. Het heeft nu de volle aandacht van de nodige mensen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank. Dan de heer Beerepoot. Ik heb een tweetal vragen over het project Ontwikkelingen Valkenburg gezien.

De heer **Beerepoot**: Ja, dank u voorzitter. Het CDA heeft twee vragen over het bestuurlijk akkoord Valkenburg. De eerste vraag. In het bestuurlijk akkoord tussen de gemeente Katwijk, het Rijksvastgoedbedrijf en Wassenaar wordt gesproken over het behoud van een groene buffer tussen Valkenburg en Wassenaar. Oorspronkelijk zou de groene buffer worden gemeten vanaf het einde van het bebouwde gebied in Wassenaar en het begin van de bebouwing in Valkenburg. In het akkoord staat dat wordt gemeten vanaf de Kokshornlaan en niet vanaf het einde van het Golfgebied Rozenstein. Klopt deze constatering? Zo ja, kunt u aangeven welke overwegingen tot deze keuze hebben geleid. Vraag 2. In het akkoord wordt ook gerept over het te zijner tijd verplaatsen van de Drone Valley in verband met huizenbouw en het mogelijke alternatief qua locatie is dan wederom de groene buffer. Deze Drone Valley en de daarmee gepaard gaande bedrijvigheid zou ten koste kunnen gaan van het groene karakter van deze buffer. Is het niet raadzaam om nu reeds in te zetten op verdere verdichting van de huidige geplande huizen, waardoor de locatiekeuze van de Drone Valley permanent wordt? Hoe ziet u deze kwestie en kunt u de garantie geven voor het behoud van de groene buffer als zodanig? Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Wassenaar.

Wethouder **Wassenaar**: Voorzitter, de constatering van de heer Beerepoot in de eerste vraag is correct, er is gemeten vanaf de Kokshornlaan. Dat is gebaseerd op de discussie, de bespreking, in maart 2018 van de integrale ruimtelijke verkenning. Op pagina 15 van die verkenning kunt u een kaartje vinden, op die tekening wordt gerefereerd aan die 1500 meter en ook daar wordt gemeten vanaf de Kokshornlaan en dat was ook het uitgangspunt bij de besprekingen rond de bestuurlijke afspraken dat in de volgende raadscyclus aan de orde komt. Als we spreken over Drone Valley, moeten we onderscheid maken tussen enerzijds het testveld en anderzijds de bedrijfshuisvesting waar de bedrijven terecht kunnen. Als het gaat om het testveld staat in de bestuurlijke afspraken dat er een tijdelijke periode van vijf jaar, tot 2023, wordt gekeken of dat levensvatbaar is. In die periode zal het testveld over het eigendom van het Rijksvastgoedbedrijf binnen het voormalige vliegveld worden gesitueerd. Het is best mogelijk dat het één locatie blijft, maar de bestuurlijke afspraken laten toe dat dit nog iets verschuift in verband met de voortgaande woningbouw wellicht. Als dit testveld permanent wordt, is er in de bestuurlijke afspraken neergelegd dat dit in de groene zone kan, maar dan wel met de kanttekening dat het een groen karakter moeten hebben. Het moet een grasveld zijn, geen asfaltplak, en daar zit dus geen verdichting van woningbouw noch plaatsing van woningbouw in de groene zone aan vast. Dan over de bedrijfshuisvesting, misschien komt daar de verwarring vandaan. Als blijkt dat de afgesproken handhaving van de hangarzone van maximaal 5 hectare, meen ik dat het is, niet overleefd kan blijven, als er moet worden gebroken bijvoorbeeld omdat bedrijven in Drone Valley niet doorgaan, dan worden er dus hangars afgebroken en dan kan er vervangende woningbouw plaatsvinden, maar dat is dan ten noorden van de groene zone. Er komt dus geen verschuiving van woningbouw naar de groene zone. Dat is ook afgesproken, dat is ook een belangrijke afspraak in de bestuurlijke afspraken: geen woningbouw in de groene zone. Dat is uitgesloten op basis van die afspraken. Als het gaat om verdichting, dat kan wel plaatsvinden. Partijen realiseren zich dat mogelijk ten gevolge van de sloop van een deel van de hangarzone ook enige verdichting gaat plaatsvinden. Tot zover mijn antwoorden.

De **voorzitter**: Dank voor dit moment, maar wat u ook al zei aan het begin van uw beantwoording, het komt in de volgende raadsronde allemaal uitgebreid aan de orde.

12. Mededelingen college

De **voorzitter**: Het college heeft geen mededelingen op dit moment.

13. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Rest mij niets anders dan deze vergadering te sluiten. Dank u wel.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 19 februari 2019

De griffier,

drs. G. de Schipper-Tinga

De voorzitter

J.F. Koen